

DIPLOMAMUNKA

Katics Dániel

Debreceni Egyetem

Informatika Kar

**Webes alkalmazásfejlesztés:
Magyarország pincészetei**

Témavezető:

Dr. Kuki Attila

Egyetemi adjunktus

Készítette:

Katics Dániel

Programtervező
matematikus

Debrecen

2008

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	5
FEJLESZTŐI DOKUMENTÁCIÓ	7
FOGALMAK.....	7
ÁLTALÁNOS LEÍRÁS	8
KÖVETELMÉNYELEMZÉS	9
<i>Funkcionális követelmények</i>	<i>9</i>
<i>Nem-funkcionális követelmények.....</i>	<i>10</i>
UML DIAGRAMOK.....	12
<i>Használati esetek</i>	<i>12</i>
<i>Aktivitás-diagramok.....</i>	<i>14</i>
<i>Állapotdiagram</i>	<i>15</i>
ADATMODELL	16
<i>Felhasználók („Fellhasznalok”).....</i>	<i>16</i>
<i>Hírek („Hirek”).....</i>	<i>16</i>
<i>Pincék („Pincek”).....</i>	<i>17</i>
<i>Városok („Varosok”).....</i>	<i>17</i>
<i>Borvidékek („Borvidekek”)</i>	<i>18</i>
<i>Borok („Borok”).....</i>	<i>18</i>
<i>Kiemeltek („Kiemeltek”)</i>	<i>18</i>
<i>Csoportok („Csoportok”).....</i>	<i>19</i>
<i>Képek („Kepek”)</i>	<i>19</i>
<i>Fájlok („Fajlok”)</i>	<i>19</i>
<i>Fórum témák („ForumTemak”).....</i>	<i>20</i>
<i>Fórum hozzászólások („ForumHozzok”)</i>	<i>20</i>
<i>E-mail sablonok („EmailSablonok”).....</i>	<i>20</i>
<i>Tábla kapcsolatok.....</i>	<i>21</i>
SEGÉD KÖNYVTÁRAK	22
KERESŐBARÁTSÁG	28
<i>Hogy működnek a keresők?</i>	<i>28</i>
<i>No de milyen is egy keresőbarát weblap?.....</i>	<i>28</i>
<i>Mit kell tenni ezenkívül?</i>	<i>28</i>
FELHASZNÁLÓI FELÜLET	30
FELHASZNÁLÓI DOKUMENTÁCIÓ	33
FUNKCIONÁLIS LEÍRÁS	33

TELEPÍTÉSI ÚTMUTATÓ.....	33
HASZNÁLATI ÚTMUTATÓ.....	34
<i>Főmenü</i>	34
<i>Sarok menü</i>	36
<i>Login menü</i>	36
<i>Felhasználói menü</i>	37
<i>Lábléc</i>	39
<i>Adminisztrátori kiegészítő</i>	40
ÖSSZEFOGLALÁS	42
IRODALOMJEGYZÉK	44

Bevezetés

Az internet egyik leghasznosabb tulajdonsága a bőséges információ-szolgáltatás. Bármilyen adatra is legyen szükségünk, a legkézenfekvőbb rákeresni a világhálón. Kis túlzással, amit nem találunk meg a neten, az valószínűleg nincs is.

Nyilvánvalónak tűnik, hogy ha van egy elképesztő dinamizmussal fejlődő, mérhetetlenül sok információt tartalmazó médium, akkor azt, a lehetőségekhez képest egyre többen és többen szeretnék kihasználni. Egy-két éven belül hazánkban is nagykorúvá válik egy olyan generáció, akinek a szocializálódásában már nagy szerepet játszott az internet. Az ő életükben már egyértelműen meghatározó szerepet kap a világháló alkalmazása. Magyarországon jelenleg körülbelül 3,5 millió használója van a világhálónak, de 2010-re ez a szám további 1 millió fővel gyarapodhat. Ez azt jelenti, hogy a magyar lakosság közel fele valamilyen szinten élni fog az internet adta lehetőségekkel.

Adva van tehát egy hálózat, mely redundáns módon tartalmaz megszámlálhatatlanul sok információt, melyet egymástól független szolgáltatók jelenítenek meg a médiumon, úgynevezett honlapok segítségével, és adva van egy egyre bővülő felhasználócsoport, akik lázasan kutatnak az információk után. Egy szolgáltatónak ebben a rendszerben sem elég csupán naprakész, pontos, áttekinthető információkat szolgáltatni, hanem csakúgy, mint a hagyományos információ szolgáltatások esetében, itt is kulcskérdés az információ célba juttatása. A verseny óriási a szolgáltatók között szinte minden szegmensben.

A dolgozatban tárgyalt honlap a turizmus témaköréhez tartozik. Testvéremmel már évekket ezelőtt eldöntöttük, hogy megpróbálunk eme rendkívül szerteágazó kategóriában több specializált honlapot létrehozni, melyek külön-külön fedik le a turizmus egy-egy részét. Jelenleg a következő weblapok élnek, illetve állnak fejlesztés alatt:

- www.holborozzunk.hu – borturizmus
- www.holhorgasszunk.hu – horgászturizmus
- www.holnyaraljunk.hu – falusi turizmus, szálláskereső (fejlesztés alatt)

Ezek közül elsőként még 2003-ban - bátyám borok iránti rajongásának okán - a *holborozzunk.hu* ötlete fogalmazódott meg, mely Magyarország pincészeteinek, borászatainak

bemutatásával foglalkozik. A honlapot még abban az évben elkészítettem. Azóta adatbázisunk fokozatosan bővült köszönhetően testvérem kitartó munkájának és ismertségének a borászok, borutak körében. Mára elmondhatjuk, hogy Magyarország összes borvidékét átölelő adatbázissal rendelkezünk. Az idő azonban komoly nyomokat hagyott az oldalon. A tartalom bővülésének ellenére a látogatottság inkább csökkenő, mint növekvő tendencia felé hajlott. Ez köszönhető a régi honlap elavult struktúrájának, illetve az úgynevezett kereső robotok működésének megváltozásának és persze annak, hogy 2003-ban még semmilyen honlap szerkesztési tapasztalattal nem rendelkezttem. Az interaktivitás is hiányzott, az olvasók sem egymással, sem a borászokkal nem tudtak kapcsolatot teremteni a weblapon keresztül. Az időközben megalakult borboltunkra is csak egy banneren keresztül utalhattunk. Ezen problémák együttesen sürgették a *holborozzunk.hu* egy újabb, modernebb, „keresőbarátabb”, felhasználó központú változatának elkészítését.

Ez a diplomamunka célja így nem is lehet más, mint a szóban forgó weboldal fejlesztésének bemutatása a tervezéstől kezdve a megvalósításon keresztül egészen a látogatottsági mutatók változásának vizsgálatáig.

Fejlesztői dokumentáció

Fogalmak

Felhasználó

A weboldal látogatója.

Regisztráció

Az a folyamat, mely a felhasználók jövőbeni megkülönböztetésére szolgál.

Regisztrált felhasználó

Az a felhasználó, aki már átesett a regisztráció folyamatán. Szinonima: tag.

Adminisztrátor

Különleges jogokkal bíró regisztrált felhasználó, ő felel az oldalon megjelenő dinamikus tartalmakért, moderálja azokat. Bizonyos tartalmakat csak ő szerkeszthet, illetve csak ő adhat jogot bizonyos tartalmak szerkesztésére. Több felhasználó is lehet adminisztrátor.

Feltöltött tartalmak

Ide tartoznak a tagok által feltöltött pincészetek és hírek.

Csoport

Az azonos típusú tartalmak együttesen alkotják a csoportot.

Beküldés

Az a folyamat, mely során egy tag miután befejezte az adott tartalom létrehozását (pl.: egy pincészet esetén ebbe beletartozik a leíráson túl a képek és a borok feltöltése is), új állapotba helyezi azt. Ez jelzi az adminisztrátoroknak, hogy új, elbírálendő adatok kerültek feltöltésre.

Elbírálás

Az a folyamat, amikor egy adminisztrátor eldönti egy beküldött tartalomról, hogy megfelel-e a követelményeknek. Ha igen, akkor a tartalmat publikálja; különben a tartalom minőségétől függően vagy visszaküldi a felhasználónak, vagy törli azt, amennyiben teljesen oda nem illő információkat tartalmaz. Minden esetben értesíthető a feltöltő az elbírálás eredményéről.

Publikálás

Ezt követően válik egy tartalom minden felhasználó előtt láthatóvá. Kizárólag adminisztrátor végezheti.

Visszaküldés

Egy adott tartalom beküldőjének értesítése, a hiányosságokról, illetve végrehajtandó módosításokról.

Törlés

A folyamat során egy adott tartalom a hozzá csatolt állományokkal (képek, fájlok) együtt törlődik.

Feltöltött tartalmak állapotai:

- Szerkesztés alatt: Azt jelzi, hogy egy tartalom feltöltése még folyik, tehát még nincs végleges állapotában (pl.: hiányoznak a képek). Ez a tartalmak kezdeti állapota.
- Módosítandó: Azon beküldött tartalmak kerülnek ilyen állapotba, melyek elbírálás után nem feleltek meg és nem törlik őket.
- Beküldött: Egy tartalom ebbe az állapotba kerül, ha a feltöltő befejezte annak feltöltését és beküldte azt.
- Elfogadott: Azon beküldött tartalom kerül ilyen állapotba, melyet az adminisztrátor az elbírálás után megfelelőnek talál és publikálja azt.

Általános leírás

A *holborozzunk.hu* egy olyan weboldal, mely bemutatja Magyarország borvidékeit, azok borkultúrát őrző városait és pincészeteket. Ezen kívül a borászattal kapcsolatos hírekről, eseményekről is tájékoztatást ad.

A honlap első verziója már évek óta működik, megfelelő méretű adatbázissal rendelkezik. Az új változat lehetőséget biztosít a pincészetek online regisztrálására, módosítására, illetve borászattal kapcsolatos hírek beküldésére, ezáltal csökkentve az adminisztrációs terheket, illetve növelve az információk naprakészségét.

A látogatók kifejthetik véleményüket a fórumban, illetve a pincészetekhez rendelt vendégkönyvekben egyaránt.

Az oldal új struktúrát kap, mely kiemelkedően növelheti a látogatottságot azáltal, hogy a különböző kulcsszavakra a keresők jóval kedvezőbb pozícióban tüntetik fel.

Követelményelemzés

Funkcionális követelmények

A honlap pincészetek, a hozzájuk tartozó városok és borvidékek leírását, a borászattal kapcsolatos híreket, valamint a köztük lévő kapcsolatokat kell tudni tárolnia, megjelenítenie.

Interaktív felületet kell biztosítani a felhasználóknak, melyen keresztül új tartalmakkal gazdagíthatják az oldalt. Ily módon például egy pincészet tulajdonosának elég ellátogatnia az oldalra és online kitölteni egy űrlapot ahhoz, hogy pincészete részletes leírása felkerülhessen a világhálóra.

A feltölthető tartalmakra vonatkozó információk, megkötések:

- Pincészetek esetén tudni kell tárolni annak leírását, képeit, borait és GPS koordinátáit (ez utóbbit a navigációs berendezések elterjedésének gyors növekedése is indokolja). Minden regisztrált felhasználó tölthet fel pincét és módosíthatja a sajátját.
- Borok esetén leírást és képeket kell tárolni. Feltölteni mindig egy adott pincészethez társítva lehet őket annak, aki a pincészet módosításának jogaival rendelkezik.
- Hírek esetén tudni kell tárolni a hír szövegén túl képeket és fájlokat, továbbá azt a napot, mely után a hír már nem számít aktuálisnak. Minden regisztrált felhasználó tölthet fel hírt, de elfogadás után már nem módosíthatja, csak az adminisztrátor.
- Borvidékeknél leírás és képek tárolandók. Mivel számuk állandó, bővítésre nincs lehetőség. Módosítását adminisztrátor végezheti.
- Városokról szintén leírást és képeket kell tudni rögzíteni. Automatikusan kell létrehozni őket, ha olyan pincészet kerül feltöltésre, melyhez tartozó település még nem szerepelt az adatbázisban. Módosítását adminisztrátor végezheti, illetve jogot adhat erre más felhasználónak.
- Hozzászólást minden regisztrált felhasználó rögzíthet fórum témákhoz, hírekhez és pincészetekhez egyaránt. Módosítás, törlés adminisztrátor által történhet. Pincészethez való hozzászólás esetén értesítést is kell küldeni a megfelelő e-mail címekre.

Az egyes leíró részeket tagoltan kell tárolni és megjeleníteni (egy bor esetén pl.: név, évjárat(ok), jelleg, szín, szöveges leírás).

A feltöltött anyagokat az adminisztrátor bírálja el, és dönt arról, hogy elérhetővé teszi-e mindenki számára. Az elbírálás során lehetőséget kell adni az adminisztrátornak, hogy a feltöltőket e-mail útján értesítse annak eredményéről.

Az egyes tartalmakhoz feltölthető képek, fájlok számát, illetve a fájlok méretét az adminisztrátor tartalom típusonként beállíthatja.

A feltölthető képek típusa: jpg, gif, png.

Feltölthető fájlok kiterjesztése: zip, rar, pdf, doc, docx, xls, xlsx, ods, odt, jpg, gif, png.

A keresési lehetőséget kell biztosítani hírekre és pincészetekre egyaránt. E lehetőség adminisztrációs tevékenységeket is megkönnyíti.

Lehetőséget kell adni, hogy egyes pincészetek hangsúlyozottan, kiemelve jelenjenek meg a weboldalon.

Nem-funkcionális követelmények

Termék követelmények

A felhasználói felületnek egyszerűnek, könnyen áttekinthető kell lennie.

A honlapnak az automatikus regisztrációk, illetve tartalom feltöltések ellen védeni kell.

A honlapon megjelenő e-mail címeket, az azokat gyűjtő robotoktól, védett formában kell megjeleníteni, ezzel megakadályozva, hogy kérértlen levelek célpontjává váljanak.

Az űrlapok „bolond biztosak” legyenek, azaz minimálisra kell csökkenteni annak esélyét, hogy egy felhasználó rosszul töltsön ki egy űrlapot.

A honlap egy konkrét tartalmát egyszerre csak egy felhasználó szerkeszthesse. Például egy pincészet adatait ne szerkeszthesse az adminisztrátor se, ha épp a feltöltő dolgozik rajta.

A felhasználói felületen szabványos bannereknek helyet kell adni, ezzel biztosítva a honlap elsődleges bevételét.

Az oldal szerkezetét kereső barátként kell felépíteni. A honlap csak akkor érheti el célját, ha az általa közölt információkat el tudja juttatni az érdeklődőkhöz.

Szervezeti követelmények

A következő szabványokat kell betartani: XHTML, CSS2.

Implementációs követelmények: PHP 5, MySQL 5, JavaScript használata. Az említett fejlesztő eszközökre elsősorban a költség hatékony üzemeltetés miatt került a választás.

Kliensgép követelményei:

- Ajánlott futtatási környezet: Firefox 2+, Internet Explorer 7.0, Opera 9+ böngészőprogramok.
- Operációsrendszer: a fent említett böngészők valamelyikét futtatni képes rendszer.
- Célhardver: minimális, a fenti böngészők valamelyikét futtatni képes hardver.

Szerver követelményei:

- Operációsrendszer: tetszőleges.
- Webszerver konfiguráció: PHP 5, MySQL 5 elérhetőség.
- Célhardver: átlagos konfiguráció, néhány 100 megabyte tárhellyel a képek számától függően.

Külső követelmények

Az aktuális adatvédelmi törvényeknek eleget kell tenni.

UML diagramok

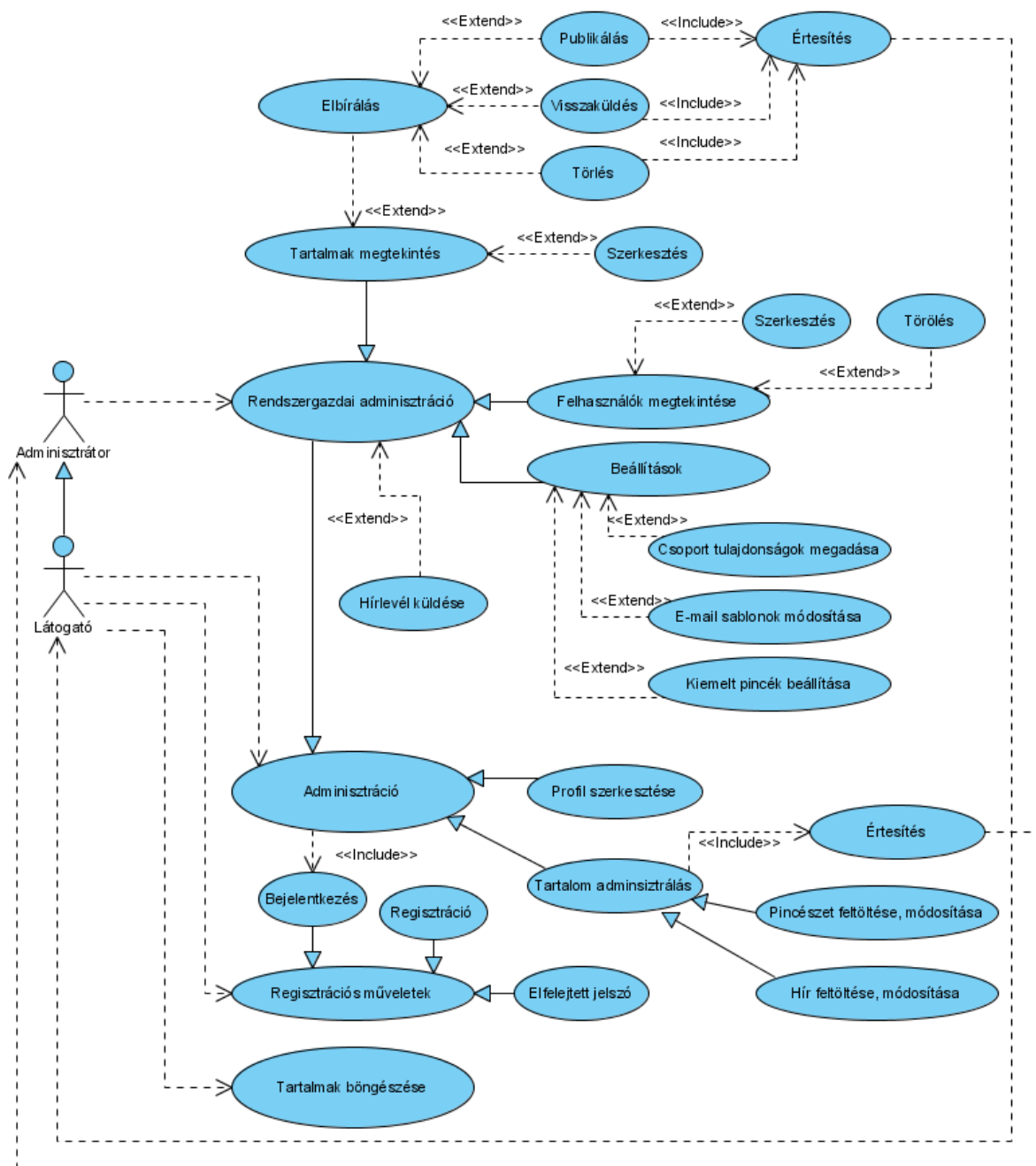
Használati esetek

A használati esetek diagramok segítségével vizuálisan ábrázolhatjuk alkalmazásunkkal szemben támasztott legfontosabb követelményeket. Először meg kell adni a webalkalmazás szereplőit (úgynevezett aktorait), majd felvenni azokat a funkciókat, melyekkel a rendszerhez kapcsolódnak. Előbbieket pálcika emberek, utóbbiakat ellipszisek (közepén a használati eset neve) szemléltetik.

A diagram elemeinek összekötésére a következő vonalak, nyilak használhatóak:

- Folyamatos vonal, vagy szaggatott nyíl jelzi az információcserét az aktorok és használati esetek között. Utóbbi arra is utal, hogy ki indította be a kommunikációt.
- Háromszögben végződő vonal az általánosításra utal. Például egy használati esethez annak különböző változatai ilyen nyíllal kapcsolódnak.
- „*Extend*” feliratú szaggatott nyilakkal egy használati eset különböző változatait jelölhetjük. A nyíl hegye mindig arra a használati esetre mutat, amelynek változatait szemléltetni akarjuk.
- „*Include*” feliratú szaggatott nyilakkal egy használati eset részfunkcióit ábrázoljuk. Akkor használjuk, ha bizonyos funkciókat hangsúlyozni szeretnénk fontossága miatt. A nyíl hegye mindig a részfunkció felé mutat.

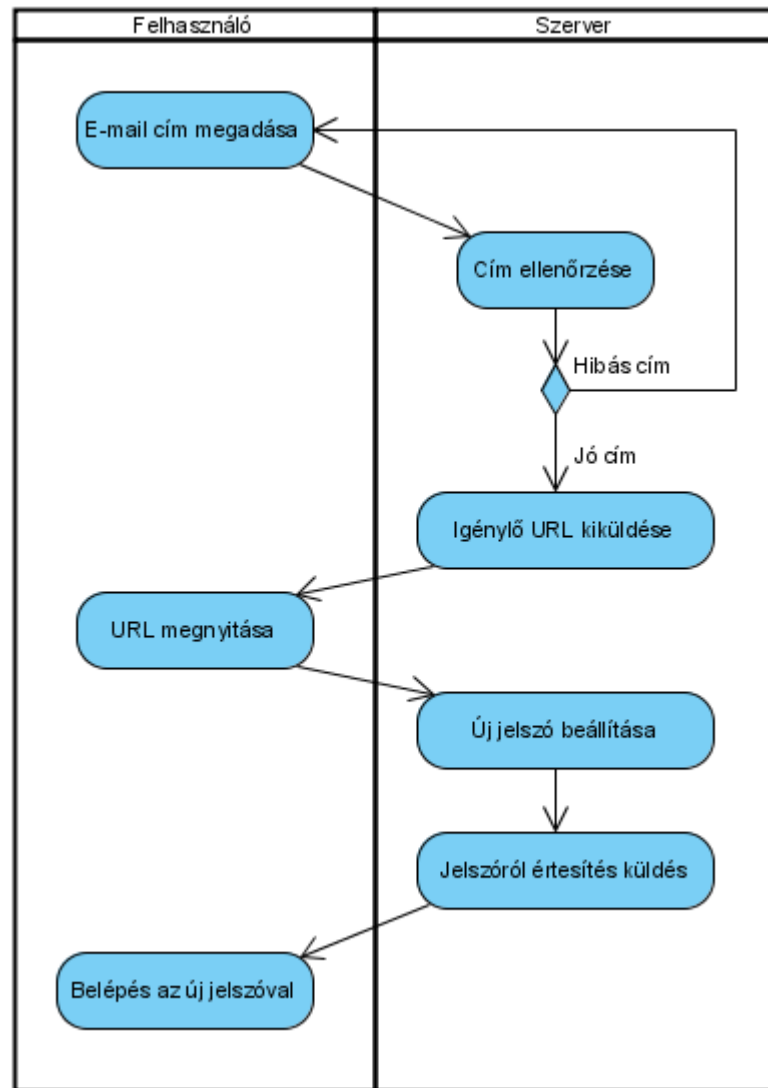
A *holborozzunk.hu* alapvetően két szereplőt különböztet meg, az átlagos látogatót és az adminisztrátort. Elmondható továbbá, hogy az adminisztrátor a látogató általánosabb alakja, mivel minden a látogatónak elérhető tevékenység elérhető számára is. Harmadik szereplőként még az adatbázist is fel lehetne venni, de mivel tulajdonképp minden eset kapcsolódik hozzá, feleslegesnek találtam.

1. ábra: Használati esetek diagram

Aktivitás-diagramok

Ezzel a diagrammal szemléltethetjük az alkalmazás időben lezajló változásait aktív oldalról, a tevékenységek sorrendiségének meghatározásával. Alkalmas többszereplős tevékenységek modellezésére is, így az új jelszó igénylésének menetét modelleztem vele, ahol a felhasználó és a szerver között folyik a kommunikáció:

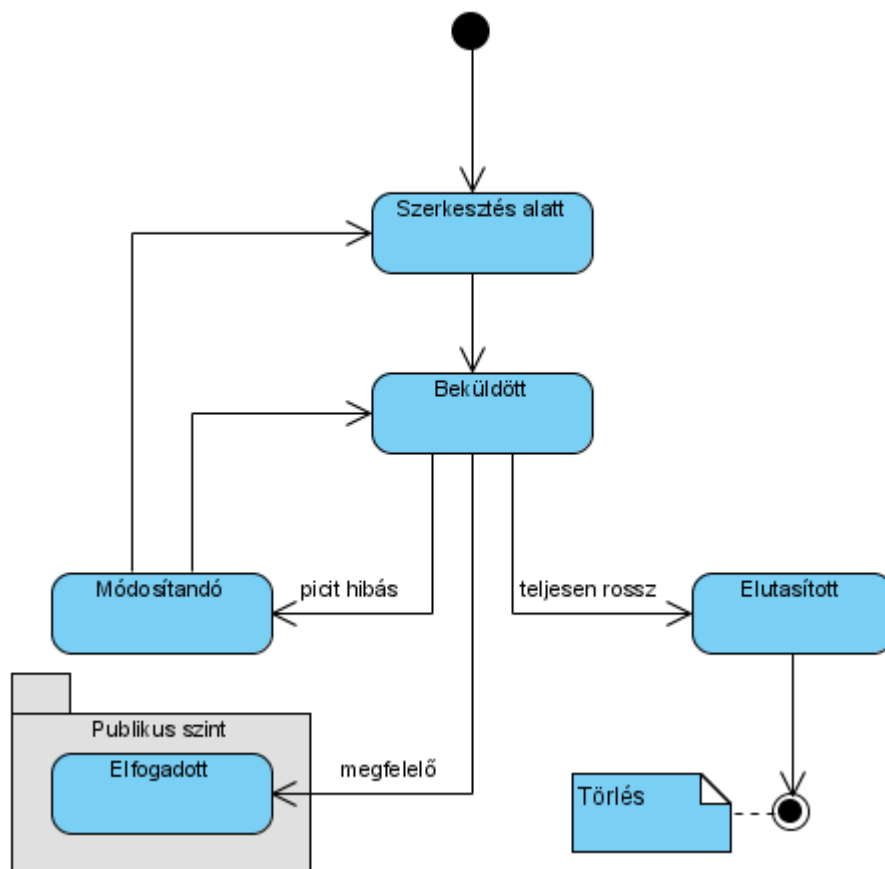

2. ábra: Jelszóigénylést szemléltető aktivitás-diagram

Az ábrából látható, hogy a felhasználó miután kifejezte akaratát az új jelszóra, csak egy e-mail-t kap, mely segítségével véglegesítheti a kérését. Erre a látszólag akár feleslegesnek is tűnő lépésre azért van szükség, mert különben rossz szándékú személyek e-mail címünk tudatában állandóan új jelszót igényelhetnének nekünk akaratunkon kívül.

Állapotdiagram

Alapvetően a két legfontosabb tartalom a hír és a pincészet. Mindkét típus ugyanazokat a már említett állapotokat (szerkesztés alatt, beküldött, módosított, elfogadott) veheti fel, melyek időben való változásai egy állapotdiagram segítségével az alábbi módon szemléltethetők:

3. ábra: Állapotdiagram

Adatmodell

Felhasználók („*Felhasználók*”)

Legfontosabb táblák egyike. Ebben tárolódnak a regisztráló látogatók adatai.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
IP	varchar(16)		utolsó bejelentkezéskor az IP címe
FelhasznNev	varchar(20)	unique	belépéshez szükséges név
Email	varchar(100)	unique	e-mail cím publikussága
Jelszo	varchar(32)		jelszó md5 kódolással
RegDatum	timestamp		regisztráció dátuma
LoginDatum	timestamp		utolsó bejelentkezés dátuma
Nev	varchar(40)		teljes név
Telefon	varchar(15)		telefonszám
Egyeb	text		egyéb tudnivaló
PubEmail	tinyint		e-mail cím publikussága
PubNev	tinyint		név publikussága
PubTelefon	tinyint		telefonszám publikussága
Hirlevel	tinyint		hírlevélre való feliratkozottságot jelzi
Aktivalt	tinyint		e-mail cím aktiváltságát jelzi
MaxInaktivldo	int		ennyi idő eltelte után kijelentkezeti a bejelentkezett felhasználót, 0 esetén soha

A személyes adatokon túl tárolja azt is, hogy az adott felhasználó ebből mit kíván megosztani a nagyközönséggel. Illetve biztonsági okokból a felhasználók utolsó bejelentkezésének dátuma és IP címe is tárolva van. Előbbiből az is leszűrhető, hogy az adott felhasználó belépett-e már valaha a honlapra. Azok a felhasználók, akik nem aktiválták e-mail címüket és soha nem is léptek be, a regisztrációt követő napokban törlődnek az adatbázisból.

Hírek („*Hírek*”)

A hírek tárolására szolgál.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
FeltoltoID	int	FK(Felhasznalok.ID)	a feltöltő azonosítója
RegDatum	timestamp	index	regisztráció dátuma
ModDatum	timestamp		utolsó frissítés ideje
Cim	varchar(60)		elnevezés, cím
Bevezeto	text		főoldalon megjelenő részlet a hírből
Hir	text		a hír szövege
Ssz	tinyint	index	rendezettség a főoldalon
Lejarat	date	index	az adott napon számít frissnek utoljára
Allapot	tinyint		állapot jelző

A főoldalon az „Ssz” mező alapján növekvő sorrendben jelennek meg a hírek, leszámítva ha -1-es értéket veszi fel, mert ez az archiváltságára utal. A „Lejarat” utáni napon az adott hír automatikusan archívává válik.

Pincék („Pincek”)

Az ebben tárolt információk képezik a honlap alapját.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
SID	varchar(60)	unique	szöveges azonosító
FeltoltID	int	FK(Felhasznalok.ID)	a feltöltő azonosítója
GPSW	double	NULL	szélességi koordináta
GPSL	double	NULL	hosszúsági koordináta
RegDatum	timestamp	index	regisztráció dátuma
ModDatum	timestamp		utolsó frissítés ideje
Allapot	tinyint		pincészet aktuális állapota
Nev	varchar(60)		megnevezés
Cím	varchar(120)		pontos cím
BorvidekID	int	FK(Borvidekek.ID)	borvidék azonosítója
VarosID	int	FK(Varosok.ID)	város azonosítója
Telefon1	varchar(20)		első telefonszám
Telefon2	varchar(20)		második telefonszám
Telefon3	varchar(20)		harmadik telefonszám
Fax	varchar(20)		fax szám
Email	varchar(100)		e-mail cím
ErtesitesiEmailek	varchar(500)		vendégkönyv frissülésekor ezekre a címekre történik értesítés küldés, elválasztójel: ','
Honlap	varchar(100)		honlap címe
Borlap	varchar(100)		kapcsolódó webáruház címe
PostaNev	varchar(40)		postázási név
PostaCim	varchar(120)		postázási cím
Leiras	text		leírás
Szolgáltatások	text		szolgáltatások
Nyitvatartas	text		nyitva tartás

Amikor létrejön egy pince, a cím mező alapján csatolódik hozzá egy város a „Varos” táblából. Ha nem létezik még az adott nevű város, akkor automatikusan létrejön.

Városok („Varosok”)

Városok adatait tárolja.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
SID	varchar(30)	unique	szöveges azonosító
FeltoltID	int	FK(Felhasznalok.ID), NULL	a feltöltő azonosítója
BorvidekID	smallint	FK(Borvidekek.ID)	borvidek azonosítója
ModDatum	timestamp		utolsó módosítás ideje

GPSW	double	NULL	hosszúsági koordináta
GPSL	double	NULL	szélességi koordináta
Nev	varchar(30)		város neve
Leiras	text	NULL	leírás
Linkek	text		a városhoz kapcsolódó linkek
Allapot	tinyint		állapot jelző

Talán nem lett volna feltétlenül szükség erre a táblára, de a kimondottan borászatokról híres városok bemutatásán túl, megkönnyíti egy későbbi szálláskereső weblappal való összekapcsolását is.

Borvidékek („Borvidekek”)

A borvidékek leírásán túl egy-egy irodalmi mű tárolását is biztosítja. Eme lehetőség beépítését Darvas Ferenc költőnk borvidékekről szóló verseinek felajánlása ösztönözte.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	smallint	PK	azonosító
SID	varchar(30)	unique	szöveges azonosító
ModDatum	timestamp		utolsó módosítás ideje
Nev	varchar(30)		név, i-vel borvidék nélkül (pl.: Badacsonyi)
Leiras	text		leírás
Linkek	text		kapcsolódó hivatkozások
Vers	text	NULL	kapcsolódó vers

Borok („Borok”)

Pincészetekhez tartozó borok, borcsaládok tárolásáért felelős.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
PinceID	int	FK(Pincek.ID)	hozzátartozó pince azonosítója
RegDatum	timestamp		regisztráció dátuma
ModDatum	timestamp		utolsó módosítás ideje
Nev	varchar(60)		bor, borcsalád neve
Szin	enum	NULL	vörös, fehér, rosé, siller
Jelleg	enum	NULL	száraz, édes félszáraz, félédes,
Evjaratok	varchar(40)	NULL	kapható évjáratok
Leiras	text	NULL	leírás
Ssz	tinyint		sorszám

A megjelenítés az „Ssz” mező alapján növekvő sorrendben történik.

Kiemeltek („Kiemeltek”)

Megmondja, mely pincészetek meddig és milyen gyakorisággal szerepeljenek a kiemeltek között.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
PID	int	PK, FK(Pincek.ID)	kiemelt pince azonosítója
Lejarat	date		kiemeltség utolsó napja
Megjelenes	tinyint		megjelenés gyakorisága (25%, 50%, 100%)
ErtesitesiEmail	varchar(100)		lejáráás előtt értesítés küldés erre a címre
Megjegyzes	text	NULL	megjegyzések

A „Lejarat” utáni napon az adott pince már nem jelenik meg.

Csoportok („Csoportok”)

A különböző típusú tartalmak különböző csoportokba tartoznak, melyek különböző tulajdonságokkal rendelkezhetnek. Ezeket rögzíti alábbi tábla.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
Nev	varchar(20)	unique	csoport neve
TablaNev	varchar(20)	unique	a csoporthoz tartozó tábla neve
MaxKepSzam	tinyint		képek maximális szám
MaxFajlSzam	tinyint		csatolt fájlok maximális száma
MaxOsszFajlMeret	tinyint		csatolt fájlok maximális mérete

Képek („Kepek”)

A képekhez tartozó információkat tárolja.

Oszlop név	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
CsoportID	int		csoport azonosító
SorID	int	unique	adott csoportba tartozó elem ID-je
Ssz	tinyint		sorszám
Cim	varchar(100)		a kép címe (title)

Az „ID” mező értéke határozza meg a képfájl nevét a feltöltést követően. Megjelenítés az „Ssz” mező alapján növekvő sorrendben.

Fájlok („Fajlok”)

A fájlokhoz tartozó információkat tárolja.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
CsoportID	int		csoport azonosító
SorID	int	unique	adot csoportba tartozó elem ID-je
Ssz	tinyint		sorszám
Nev	varchar(100)		a fájl eredeti neve
Cím	varchar(100)		megjelenítendő név, cím
Meret	int		a fájl mérete bájtban

Az „ID” mező értéke határozza meg a fájl nevét a feltöltést követően. Megjelenítés az „Ssz” mező alapján növekvő sorrendben. A fájl mérete az egyszerűbb ellenőrzés végett van tárolva.

Fórum témák („ForumTemak”)

A fórum témákon túl a vendégkönyvek adatait is tárolja.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
CsoportID	int	unique, NULL	csoport azonosító
SorID	int		adot csoportba tartozó elem ID-je
RegDatum	timestamp		regisztráció dátuma
ModDatum	timestamp		utolsó módosítás ideje
Nev	varchar(60)	NULL	téma neve, címe
HozzSzam	int	NULL	hozzászolások száma a témában
UtolsoHozzID	int	FK(ForumHozzok.ID)	utolsó hozzászólás azonosítója

Ha „CsoportID”, „SorID” mezők *NULL* értékűek, akkor egy különálló témát reprezentál az adott rekord, különben egy csoport egy eleméhez kötődik (például egy hírhez, vagy egy pincészethez).

Fórum hozzászólások („ForumHozzok”)

A fórum témák és vendégkönyvek hozzászólásait tartalmazza.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
ForumID	int	FK(Forum.ID)	téma azonosítója
FeltoltID	int	FK(Felhasznalok.ID)	beküldő azonosítója
IP	varchar(16)		küldő IP címe
RegDatum	timestamp		beküldés dátuma
ModDatum	timestamp		utolsó módosítás ideje
Szoveg	text		maga a hozzászólás
ValaszID	varchar(40)	NULL	a megválaszolt hozzászólás azonosítója

Biztonsági okokból a beküldők aktuális IP címét is rögzítem.

E-mail sablonok („EmailSablonok”)

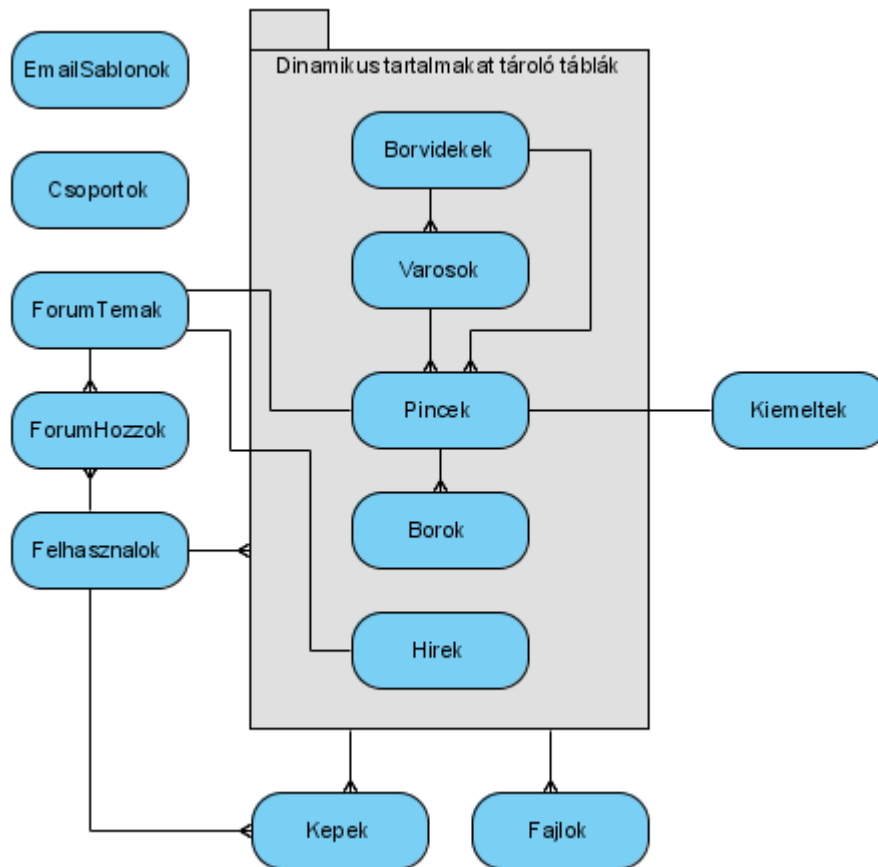
A beépített üzenetek és az adminisztrátorok által elmentett e-mail sablonokat tárolja.

Oszlopok	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
SID	varchar(25)	unique	szöveges azonosító
Nev	varchar(40)		megnevezés
Targy	varchar(16)	varchar(120)	levél tárgya

Törzs	text	levéltörzs
Beépített	tinyint	beépített sablon-e

A beépített sablonok nem törölhetők.

Tábla kapcsolatok

4. ábra: Táblák közötti kapcsolatok

Jelmagyarázat:

- Az egyszerű vonal jelzi az 1:1 típusú kapcsolatokat.
- Villás vonal jelzi az 1:N típusú kapcsolatokat.
- A kerethez húzott vonalak, a keretben található összes elemre vonatkoznak.

Segéd könyvtárak

A feladat megoldásához számos elkülönülő modult fejlesztettem, illetve néhány esetben interneten is találtam nyílt forrású szabadon felhasználható könyvtárakat. Ezek használatával nem csak a programkódok átláthatósága növekszik, hanem későbbi projektek időköltsege is csökken, mivel a legtöbb modul újrafelhasználható.

A könyvtárak rövid ismertetése:

SQL

Az adatbázis kapcsolatért felel. Számos olyan függvényt tartalmaz, mely leegyszerűsíti a legtöbbször használt adatbázis műveleteket.

Log

A felhasználók bejelentkezéseit, jogait, nyomon követését kezeli, továbbá lehetőséget nyújt beállítani, hogy az egyes felhasználókat hány perc inaktivitás után jelentkeztesse ki automatikusan.

CAPTCHA

Completely Automatic Public Turing Test to Tell Computers and Humans Apart - azaz teljesen automata nyilvános turing-teszt a számítógépek és emberek megkülönböztetésére. Gyakorlatban azért hasznos, mert ellehetetleníti, vagy jelentős mértékben megnehezíti a gépi (automatizált) regisztrációkat. Napjainkban általában ezt egy képpel oldják meg, amin különböző betűk vannak kirajzolva, oly módon, hogy azokat algoritmikusan nehéz legyen felismerni. A nagy látogatottságú oldalaknál különösen fontos a jó CAPTCHA.

Ajax

Az AJAX (Asynchronous JavaScript and XML) technológia használatát segítő modul. Ma már minden elterjedt böngésző támogatja a technológiát, mellyel a látogató tudta nélkül, a háttérben is kommunikálhatunk a szerverrel, anélkül, hogy egy teljes oldalt újra kéne tölteni.

FormValidator

A könyvtár egy PHP és egy JavaScript osztályból tevődik össze. Az előbbi segítségével rendelkezünk az input mezőkhöz különböző megszorításokat, melyek alapján meg tudja határozni, hogy egy űrlap helyesen lett-e kitöltve vagy sem. Hibás inputok esetén pontos

információt add minden hiba helyéről és típusáról. A JavaScript osztály felelős a szerverrel való kommunikációért, az eredmény feldolgozásáért (ide tartozik például a hibák jelzése, vagy siker esetén az oldal átirányítása), valamint a segítségnyújtásért is. Így - az AJAX technológiával ellentétben - a kommunikáció láthatatlan kereteken (úgynevezett „*iframe*”-eken) keresztül történik, így fájl feltöltésre is lehetőség nyílik az AJAX technológiával ellentétben. A JavaScript osztály továbbá figyeli, hogy az űrlap melyik mezőjénél tart a felhasználó, és az aktuális inputról kitöltési útmutatót jelenít meg, feltéve ha az létezik.

Lehetséges megszorítások:

- inputokra:
 - engedélyezett karakterek halmaza: csak a megadott karakterekből állhat az input mező értéke
 - maximum hossz: az input értéke maximum ennyi hosszú lehet
 - minimum hossz: az input mezőnek legalább ilyen hosszúnak kell lennie
 - nem null: nem lehet null értékű az input
 - nem üres: nem lehet üres karaktersorozat az input értéke
 - egyedi érték: csak a megadott érték kerül elfogadásra, függetlenül a többi megszorítástól
 - egyedi kivétel: a megadott érték nem kerül elfogadásra, függetlenül a többi megszorítástól
 - maximum: az input értéke nem lehet nagyobb a megadottnál
 - minimum: az input értéke nem lehet kisebb a megadottnál
 - egyezőség: egy másik input mezővel való egyezőséget lehet előírni
- fájlokra:
 - típus: csak a megadott típusú fájlokat fogadja el
 - maximum méret: ennél nagyobb méretű fájlt nem fogad el
 - minimum méret: ennél kisebb méretű fájlt nem fogad el
 - nem null: szükséges, hogy az adott fájl sikeresen feltöltődjön

Tömbösített inputok esetén további két megszorítás adható, melyekben a maximum és minimum kitöltendő elemszámot lehet megadni.

AuthorityHandler

Ennek az osztálynak a metódusaival lehet lekérdezni, hogy a felhasználók, illetve adminisztrátorok jogosultak-e egy adott művelet végrehajtására.

URLLocker

Bizonyos esetekben felmerül, hogy egy adott URL-t nem lenne jó, ha egyszerre többen is meg tudnának tekinteni. Erre jó példa, ha adott egy tartalom, melynek módosítására több felhasználó is jogosult (pl.: a feltöltője és az adminisztrátorok), mivel ha egyszerre szerkesztik, akkor az egyikőjük munkája könnyen kárba veszhet. URLLocker osztály lehetőséget ad URL-ek, és azok halmazának zárolására. A zárok tárolásához a következő táblát használja:

Oszlop név	Típus	Megszorítások	Leírás
ID	int	PK, auto inc.	azonosító
SessID	varchar(40)	Index	felhasználó munkamenet azonosítója
URL	varchar(255)	Unique	zárolni kívánt URL
Regdate	timestamp	Index	zárolás időpontja

Minden zárolandó URL új sorként jelenik meg a táblában és mindegyik csak egyszer szerepelhet. A táblázatban az úgynevezett munkamenet változókat („*SessID*”) is le kell tárolni a felhasználók megkülönböztetésének céljából. A zárok a létrehozásuk után egy percig számítanak érvényesnek. Arról hogy egy zár szükség esetén tovább is életbe maradjon, mint egy perc, egy AJAX alapú frissítő automatika gondoskodik. Amíg a felhasználó az adott URL-n tartózkodik, az automatika a háttérben 40 másodpercenként elküldi azoknak a zároknak az azonosítóját a szervernek, amik az oldal megnyitáskor jöttek létre. Ezt követően a kapott azonosítók alapján a szerver az aktuális időbélyeggel frissíti a táblázat „*Regdate*” oszlopait. Ha a felhasználó elhagyja az URL-t, a frissítések már nem történnek meg, így más is megnyithatja az oldalt, persze csak miután letelt az egy perc. Egy URL halmaz zárolása a következő módon megy végbe:

1. SQL-ben zárolni kell a URL zárokat tartalmazó URLLocks táblát.
2. Ellenőrizni kell, hogy minden zárolni kívánt URL szabad-e, ha nem, akkor sikertelen a művelet.
3. Beillesztjük vagy felülírjuk a szükséges sorokat a táblában.
4. Feloldjuk a táblázaton lévő zárat.

A táblát azért kellett zárolni, mert elméletileg lehetséges, hogy az ellenőrzést követően, de még a beillesztés előtt egy másik kliens tárolja az URL-eket.

Limitér

A hosszú, listaszerű tartalmak (pl.: fórum bejegyzések) több oldalra való bontásához használható. Úgy lett kialakítva, hogy a lista bővülésétől függetlenül, ugyanazon URL alatt lehessen megtalálni egy-egy lista elemet. Így ha valaki megtalál egy fórum bejegyzést egy kereső oldalon, akkor a link valóban az adott bejegyzés oldalára fog mutatni.

Image

Képek szerver oldalon való átméretezésére, keretezésre, illetve más formátumba való konvertálására szolgál. Támogatott formátumok: gif, jpeg, png.

PHPMailer

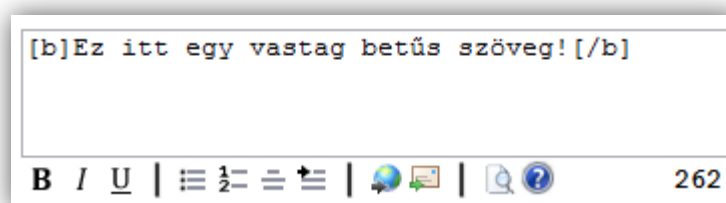
Internetről szabadon letölthető, felhasználható, módosítható levelező osztály PHP-hez. Rengeteg funkcióval bír, csupán egy módszerrel kellett kiegészítenem, mellyel paraméterezhetem az előre elkészített fájlokban tárolt levélsablonokat.

Litebox

Internetről szabadon letölthető és felhasználható JavaScript könyvtár, mellyel képeket jeleníthetünk meg a böngésző közepén oldal újratöltés nélkül. Tipikusan akkor hasznos, amikor egy látogató a kisméretű képre kattintva meg akarja tekinteni annak nagyobb felbontású változatát. Egyedül a magyarosítás okán kellett némileg módosítanom.

TextEditor

Sokszor felmerül, hogy egy szövegbe szeretnénk különböző formázások elhelyezni (pl.: vastag, vagy dőlt betűket). Ezt teszi lehetővé a TextEditor osztály. A gyakorlatban egy TEXTAREA elemként jelenik meg a böngészőkben, a szövegszerkesztőkből már jól ismert formázási gombokkal és egy karakterszámlálóval kiegészítve.

5. ábra: Speciális tulajdonságokkal kibővített TEXTAREA megjelenése

Az említett gombok rendszerint egy egyedi HTML nyelvhez hasonló kódrészletekkel egészítik ki a szöveget. Például a vastagításra kattintva a TEXTAREA mezőben a kijelölt szövegrész a következőre változik: [b]kijelölt szöveg[/b]. A formázás során létrejövő speciális szöveget az osztály decode() metódusa HTML formátumúvá tudja alakítani, és így már szabadon beilleszthető egy weboldal tetszőleges részébe.

A gombokat minden példánynál külön-külön lehet engedélyezni, mivel elképzelhető, hogy bizonyos szövegekben (pl.: pincészet leírása) nem szeretnénk a „smile”-kat engedélyezni.

A gombok között található két speciális is. Az egyik a TextEditor sűgóját nyitja meg, a másik pedig a szerkesztett szöveg előnézetét jeleníti meg.

Templater

Általában egy honlap több állományból áll, melyek nagy része hasonlóan épül fel, sok közös elemet tartalmazva, például a főmenü ritkán változik az egyes oldalakon. Amennyiben a közös elemek valamelyikét módosítani akarjuk (pl.: új linket szeretnénk elhelyezni a főmenüben), azt az összes fájlban külön-külön meg kell tenni. Ezt végzi el helyettünk a Templater osztály egy sablon alapján, melyben speciális jelöléssel vannak elkülönítve azok a területek, melyek általában nem egyeznek meg a különböző oldalakon. Így ha közös elemet akarunk módosítani, azt elég megtenni a sablonban, majd kiadni az osztály megfelelő parancsát a többi fájl frissítésére.

Util

Egyszerűbb osztályok, segéd függvények gyűjteménye. Néhány közülük:

- createEmailCode(): PHP függvény mely a paraméterben megadott e-mail címhez egy olyan JavaScript kódot generál, ami kiírhatja a megadott e-mail címet úgy, hogy a konkrét cím nem jelenik meg az oldal kódjában. Ezáltal az e-mail címeket gyűjtő robotok csak akkor járhatnak sikerrel az oldalon, ha JavaScript kódokat kiértékelnek és az eredményben is kutakodnának.
- Telefonszam osztály: A telefonszámok egységes megjelenéséért felel, zavaró lenne, ha néhol röviden, máshol hosszán, vagy néhol kötőjellel, máshol pedig nélküle jelennének meg a telefonszámok. Ráadásul, ha később meg akarjuk változtatni a telefonszámok megjelenítését, csak át kell írni az osztály toString() metódusát.

- Link osztály: Az URL-ek egységes megjelenéséért felel, azaz a „http://” ne jelenjen meg feleslegesen a linkek elején.

Google Maps

A Google által fejlesztet webes térkép szoftver, mely rohamosan fejlődik, egyre több funkcióval bővül. Egyik legpozitívabb tulajdonsága, hogy tetszőlegesen beágyazható bármilyen weboldalba és hogy maximálisan testre szabható, sőt akár új funkciókkal is bővíthető.

Én a jelen alkalmazást illetően a pincészetek és városok keresésére, illetve térképen való megjelenítésére használtam fel, ezáltal igen pontos információt tudok nyújtani a látogatóknak egy-egy pincészet megközelíthetőségéről.

Google Analytics

Szintén a Google által fejlesztett honlapok látogatottságát mérő eszköz. Rendkívül egyszerű használni, csak regisztrálnunk kell a <http://www.google.com/analytics/> címen, és ezután meg kell adni a mérni kívánt honlapunk (honlapjaink) adatait, majd elhelyezni az ezt követően kapott kódsort azokon az oldalakon, ahol szeretnénk rögzíteni a látogatókat.

A Google Analytics mindent tud, amit egy ilyen programnak tudnia kell. Tetszőleges időintervallumra készíthetünk kimutatásokat, melyeket exportálhatunk is, vagy elküldethetjük bizonyos időnként általunk megadott e-mail címekre. A kimutatások az alapvetőnek mondható régi és új látogatókon túl kimerítő információkkal szolgálnak a látogatók számítógépének, illetve böngészőprogramjának tulajdonságairól (pl.: támogatott flash verzió) is, de persze a statisztikai adatokból kideríthetjük azt is, mely oldalaink voltak a legnépszerűbbek, vagy azt, hogy ki, milyen kulcsszavak alapján jutottak el a látogatók Google keresőjéből hozzánk. A különböző funkciókat még oldalakon keresztül lehetne sorolni, de ezt mellőzöm, mivel a jelen dolgozatnak nem célja az Analytics teljes körű bemutatást.

Keresőbarátság

Egy weboldal lehet akármilyen szép külsővel és tartalmas belsővel ellátva, ha nem találnak rá az internetezők. Ez persze elkerülhető költséges reklámkampányokkal, illetve keresőbarát struktúrával. Ez utóbbi lesz ennek a fejezetnek a témája.

Hogy működnek a keresők?

A keresők úgynevezett robotokkal pásztázzák a világhálót és gyűjtik be a szükséges információkat. Amikor egy robot megvizsgál egy honlapot, megnyitja annak kezdőoldalát, majd a feldolgozza a tartalmát, úgymond beindexeli. Ezt követően az oldalon található linkek mentén elindulva az weboldalhoz tartozó többi oldalt is feldolgozza. A feldolgozás mélysége és a robotok látogatásának gyakorisága változó, de a Google lehetőséget biztosít arra, hogy részletes információt kapjunk eme tevékenységről. Ehhez a következő oldalra kell ellátogatni: <https://www.google.com/webmasters/tools/dashboard>. Itt azon túl, hogy megtudhatjuk mikor és mennyi ideig járt nálunk utoljára a Google, megtekinthetjük az oldalunkon fellelhető hibákat (például érvénytelen hivatkozások), vagy tájékozódhatunk a legtöbb látogatót hozó szavakról, kifejezésekről is, hogy csak az érdekesebbeket említsem.

No de milyen is egy keresőbarát weblap?

Röviden olyan, hogy a népszerűbb internetes kereső oldalak (mint például a Google és a Yahoo) elsők között ajánlják, ha valaki olyan tartalmakra keres, ami az adott weblapon is megtalálható. Ehhez azonban nem elég oldalunkat beregisztrálni a keresőkbe, ezzel ugyanis csak annyit érünk el, hogy felkerülünk a találati listákra.

Mit kell tenni ezen kívül?

Először is nem árt tudni, hogy a Google minden weblap minden lapjához hozzárendel egy számot („*PageRank*”, rang) 0 és 10 között. Hasonló tartalmú oldalak rangsorolásánál ez a szám dönti el a megjelenésük sorrendjét (a nagyobbal rendelkező kerül előrébb). A „*PageRank*” értékét a Google egy titkos algoritmussal számolja ki, de alapvetően elmondható, hogy egy oldal „*PageRank*” értékét a rá mutató hivatkozások száma, minősége és a hivatkozó lapok tartalma határozza meg. A minőség alatt a hivatkozó oldal rangját értem, tartalom szempontjából pedig az a jó, ha hasonló témájú oldal a hivatkozó. Így elmondható, hogy fontosak a linkeserés kapcsolatok más oldalakkal, de csak ha ésszel csináljuk.

Mindamellettt hogy oldalunk kellő ranggal rendelkezzen, ügyeljünk annak tartalmi és szerkezeti kialakítására is. A következőkre mindenképp figyeljünk oda:

- Oldalunk fontosabb tartalmi legfeljebb két kattintással elérhetőek legyenek a nyitóoldalunkról. Ennek hasznossága abban rejlik, hogy a Google kereső robotja ezeket az oldalakat frissíti adatbázisában a leggyakrabban, illetve 1-2 szint mélyen még kaphatunk viszonylag jó „*PageRank*” értékeket is.
- Vigyázzunk, hogy az egy oldalon megjelenő linkek száma lehetőség szerint ne haladja meg a százat, mivel a kereső robotok nem szeretik egész napjukat egyetlen honlap tartalmának beindexelésével tölteni.
- A fontosabb tartalmak, hivatkozások megjelenítéséhez ne használjunk képeket, mert azt a kereső robotok aligha fogják tudni értelmezni.
- Ne hagyjuk el a „TITLE” és „ALT” attribútumokat. Különösen fontos, hogy minden lapunk címe kifejező legyen.
- A kereső robotok előnyben részesíthetik a statikus oldalakat a dinamikus szerkezetűekkel szemben. Ennek elkerülése érdekében figyeljünk arra, hogy hivatkozásaink ne tartalmazzanak túl sok paramétert.
- Az érvénytelen hivatkozásokat távolítsuk el az oldalunkról.
- Teszteljük a honlapunkat karakteres böngészővel, mivel ezáltal kaphatunk hű információt arról, mi is pontosan az, amit a kereső robotok látnak oldalunkból. Így például AJAX technológiát használó oldalak esetén figyelni kell arra, hogy azok az oldalak, melyeket a Google-nek is meg akarunk mutatni, JavaScript támogatás nélkül is elérhetőek legyenek.

Felhasználói felület

Ha a látogató nem találja meg az oldalon, amit keres, könnyen azt gondolhatja, az adott tartalom nem is szerepel az oldalon, és ezek után rögvest tovább áll. Azoknak az olvasóknak is könnyen el kell tudniuk igazodni a honlapon, akik csak ritkán töltik idejüket az interneten barangolva. Így a legfontosabb követelmény a felhasználói felülettel kapcsolatban az egyértelmű, jól átlátható struktúra. Ennek érdekében az oldal főmenüje csak a legfontosabb, leglátogatottabb linkeket tartalmazza. Ily módon köztük van például a „Hírek” és a „Pincészetek”, de nincs köztük a „Médiaajánlat”, sem a „Partnerek”. Utóbbiak csak a lap alján találhatóak meg.

Az áttekinthető kialakítás még nem garancia arra, hogy mindenki mindent megtalál az oldalon, így fontos a keresési lehetőség biztosítása is, ami kényelmesebb és gyorsabbá is teheti a böngészést. Mivel a kereső funkció a különböző weblapokon gyakorta a jobb felső sarokban érhető el, így én is idehelyeztem.

Eddigi tapasztalataim azt mutatták, hogy a felhasználóknak gyakran van problémájuk az űrlapok helyes kitöltésével, így ezek tervezésekor a bolondbiztosságra, segítőkészségre, illetve a gyors interakcióra helyeztem a hangsúlyt (már csak azért is, mert ezen a honlapon sokféle űrlappal találkozhatnak a felhasználók). Ennek a célnak az elérése érdekében készítettem el a „FormValidator” modult, melyről fentebb már volt szó. Röviden összefoglalva:

- a bolondbiztosságot az elfogadható adatok pontos definiálásának lehetőségével éri el,
- a gyors interakciót a háttérben meghúzódo keretben való kommunikáció biztosítja,
- végül a segítőkészéget az input mezőnként külön beállítható és megjelenő kitöltési útmutató segíti.

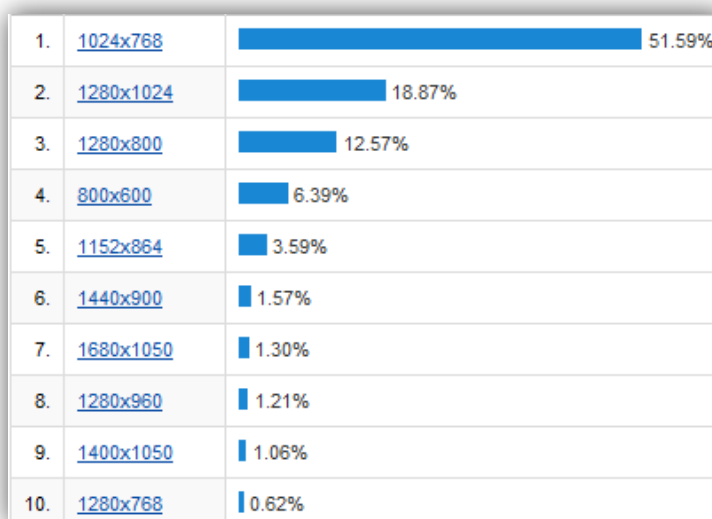
Színek tekintetében igyekeztem meleg, barátságos színeket alkalmazni, melyek a borhoz is köthetőek valamelyest. Így lett a két alapszín a bordó, illetve a halvány barna. A pontos árnyalatok meghatározásán sokáig töprengtem, mivel a manapság elterjedt LCD monitorok nem éppen úgy adják vissza a színeket, mint ahogy azoknak a valóságban ki kellene nézniük. Így a színek megjelenését egy LCD monitoron, egy LCD TV-n és egy hagyományos katódsugárcsöves képernyőn is megnéztem. Az első kettő rendre hasonló képet mutatott, így

végül a két monitor között próbáltam olyan színeket találni, melyek egyaránt jól mutatnak. Eme kísérletezgetésem nem járt teljes sikerrel, és mivel az LCD kijelzők már elterjedtebbek, és egyre inkább azok lesznek, ezért rájuk optimalizáltam a színeket.

Weblapról lévén szó, el kell dönteni a szélességét, erre két lehetőség kínálkozik:

- Fix szélesség: az oldal egy meghatározott felbontásra készül.
- Dinamikus szélesség: az oldal szélessége a böngésző ablak szélességéhez idomul.

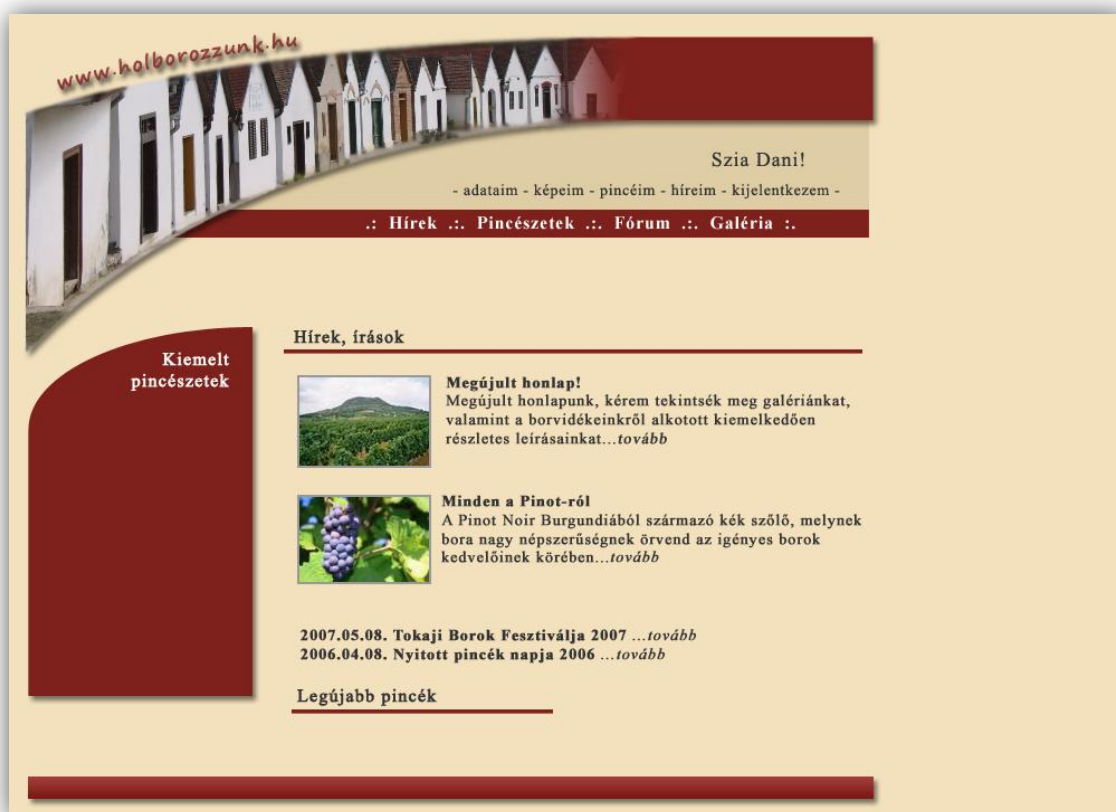
Mindkét módszernek vannak előnyei és hátrányai egyaránt. Előbbit használva egyedibb külsőt kölcsönözhetünk oldalunknak, ugyanakkor nagyobb felbontású kijelzőknél túl nagy lehet a kihasználatlan terület. A dinamikus szélesség ezt kiküszöböli, de teljes képernyőn használva a böngészőnket egy szélesvásznú monitor estén a szöveges tartalmak annyira megnyúlhatnak, hogy az már az olvashatóság rovására mehet. Így inkább a fix szélesség mellett döntöttem. A konkrét érték meghatározása előtt áttekintettem a régi honlap látogatói monitorainak felbontásáról készült statisztikát. A leggyakrabban használt felbontások:

6. ábra: Statisztika a látogatók monitorainak felbontási arányáról. Forrás: Google Analitica

Jól látható, hogy az olvasók több mint 6%-a csupán 800x600-as felbontást használ. Összegyűjtöttem az ennél kisebb felbontással rendelkezők számát is, az ő számuk viszont csak épp meghaladta az egy ezreléket, ezért nem foglalkoztam velük. Annak érdekében, hogy a látogatók többségének kedvezzek, úgy döntöttem, hogy 1024 pixel szélességre optimalizálom az oldalt, azzal a kikötéssel, hogy a lényegesebb tartalmak 800 pixelen belül helyezkedjenek el. Ily módon a legtöbb látogató kényelmesen tudja majd böngészni az oldalt.

A fent megfontolásokat - beleértve a kereső barátságot - és a követelményeket figyelembe véve – például a szabvány banner helyek biztosítását - az oldal külseje a következőképpen alakult:

7. ábra: Felhasználói felület látványterv

Felhasználói dokumentáció

Funkcionális leírás

- A következő tartalmak megjelenítésére van lehetőség: hírek (kép, fájl társítás), pincészetek (kép, bor, hír társítás), városok (kép társítás), borvidékek (kép társítás), képek külön galériába (különböző módokon csoportosítva).
- A pincészetekhez és városokhoz GPS koordináták rendelhetők beépített Google Maps modul segítségével.
- A látogatók regisztrálhatnak.
- Minden bárki által feltölthető tartalmat véleményezhetnek a regisztrált tagok.
- A híreket, pincészeteket, galériát bármely regisztrált felhasználó bővítheti. A városokat, borvidékeket csak az adminisztrátorok szerkeszthetik.
- A felhasználók által létrehozott tartalmakat az adminisztrátor tudja moderálni, publikálni. Ezt követően válnak csak elérhetővé a látogatók számára.
- Minden publikált pincészetet - bizalmi alapon - szabadon módosíthatja az a felhasználó, aki feltöltötte.
- Minden tartalmat érintő változásról az adminisztrátorok e-mailben értesítést kérhetnek.
- Egy adott tartalomhoz beérkező hozzászólásokról a beküldő e-mail-es értesítést kérhet.

Telepítési útmutató

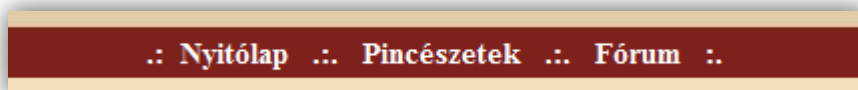
Mivel nem általános alkalmazásról van szó, melyet minden felhasználónak külön kellene telepíteni, így csak egy útmutatót adok a weboldal hibamentes működéséhez szükséges feltételekről, mely segíthet a karbantartónak:

- A weboldal működéséhez egy PHP 5.x-et támogató webszerverre és egy MySQL 5.x adatbázis hozzáférhetőségre van szükség.
- Az adatbázis modulban be kell állítani az adatbázis kapcsolat adatit, beleértve az adatbázis nevét.

- A levelező modulban meg kell adni a levelezési szerver adatait.
- Engedélyezni kell a szerveren a `_karbantarto.php` automatikus napi egyszeri lefuttatását.
- A `pics` könyvtáron belül az almapáknak olyan hozzáférhetőségi jogokkal kell rendelkezniük, hogy a PHP szabadon írhasson, törölhessen bennük.
- Amennyiben a honlap címe megváltozna, akkor a `libraries/Util/Util.php` elején át kell írni a Google Maps működéséhez szükséges kulcsot, melyet minden domain névhez külön kell igényelni az alábbi oldalon:
<http://code.google.com/apis/maps/signup.html>

Használati útmutató

Főmenü

8. ábra: A főmenü a honlap felső részén található

Nyitólap, avagy a hírek

Itt sorakoznak a legfrissebb híreink, írásaink, melyek címére, vagy a „tovább” linkre kattintva rendre még több információt kapható, illetve kérdéseket is feltehetsz, ha a hír címe alatt lévő „*hozzászólások*” hivatkozásra kattintasz. Ha az összes hírre kíváncsi vagy, akkor kattints a „*minden hír*” linkre (közvetlenül a friss hírek alatt). A megnyíló oldalon a legújabbtól a legrégebbiekig az összes hír megtalálható.

A friss hírek után látható még a borvidékeinkre mutató linkeket, a legújabb és legutóbb módosított pincék listáját, valamint a legfrissebb fórumbejegyzéseket is.

Pincészetek

Elhelyezkedésük alapján vannak kategorizálva a pincék, így első lépésként ki kell választanod, mely borvidék pincészeteire vagy kíváncsi. Ezt kétféleképpen is megteheted:

- Vidd az egérkurzort a borvidéktérképen a kívánt terület fölé, majd klikkelj rá.
- Válaszd a baloldalt található listából a neve alapján.

Ha ez megtörtént, megjelenik a kiválasztott borvidék leírása, továbbá a hozzátartozó települések és azok pincészei, borászatai. Alkalmanként egy vers is elérhető a borvidékről, melyhez a borvidék neve alatt található almenüben a „Vers” hivatkozás segítségével juthatsz el.

Amennyiben kiválasztunk egy pincészetet, megjelenik annak leírása (beleértve a pincészet borait, illetve a hozzá tartozó képeket egyaránt). Az almenüből megnyithatsz egy térképet, mely segíthet a megközelítésben, illetve a vendégkönyvet, melybe beírhatod véleményed, kérdéseidet. A bal oldalsó menüben láthatod a környéken található további pincészeteket, illetve visszább juthatsz a már kiválasztott település, illetve borvidék oldalára.

Fórum

A fórum témák három különálló egységben csoportosulnak:

1. felhasználók által létrehozott témák,
2. pincészetek vendégkönyvei
3. a hírekhez, írásokhoz tartozó témák.

A témák az utolsó bejegyzés dátuma szerint vannak rendezve csökkenő sorrendben, melyről a dátum oszlop tájékoztat. A téma címe mellett látható még az utolsó beküldő neve és üzenetének egy része, valamint a hozzászólások száma is.

Egy témát kijelölve megkapod a hozzászólások listáját dátum szerint szintén csökkenő sorrendben rendezve, nagyobb számú bejegyzés esetén lapokra bontva, melyek közt a lap alján váltogathatsz. Új bejegyzést szintén alul írhatasz (persze csak miután bejelentkeztél). Ha konkrétan egy hozzászólásra szeretnél válaszolni, akkor a bejegyzésed megírása előtt kattints az adott hozzászólás fejlécében található „válasz” linkre. Ha így teszel, akkor a hozzászólásod után lesz egy hivatkozás arra a bejegyzésre, melyre válaszoltál.

Sarok menü

9. ábra: Sarok menü a jobb felső sarokban

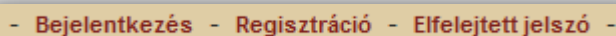
Keresés

Az oldal jobb felső sarkában található „Keresés” hivatkozásra, vagy a mellette lévő nagyítóra klikkelve érhető el. Ha rákattintasz, akkor az oldal közepén megjelenik egy űrlap, melyen kiválaszthatod, hogy a hírek, vagy a pincészetek között szeretnél-e keresni. Pincészetek esetén tovább szűkíthetjük a keresést a borvidék kiválasztásával. A találati listában azok a hírek, illetve pincészetek fognak megjelenni, amelyek tartalmazzák az összes megadott szót, illetve kifejezést.

Borvásár

A webáruházunkra mutató link, ahol számos, az oldalon is szereplő pincészet borait lehet megvásárolni. Amennyiben egy konkrét pincészet leírását tekintve kattintasz rá, akkor a webáruház rögtön az adott pincészet borait kínálja fel (amennyiben árusítjuk őket).

Login menü

10. ábra: A login menü közvetlenül a főmenü felett

Regisztráció

Ahhoz, hogy az oldalon minden funkciót elérhess, regisztrálnod kell. Ehhez ki kell töltened egy egyszerű űrlapot és elfogadnod a felhasználási feltételeket. Amennyiben ez megtörtént, kapni fogsz tőlünk egy levelet a megadott e-mail címedre, a levélben lesz egy hivatkozás, melynek megnyitásával tudod aktiválni a regisztrációd. Az aktiválás nem szükséges ahhoz, hogy be tudj jelentkezni, de ha nem teszed meg, a regisztrációd néhány napon belül töröljük.

Előfordulhat az is, hogy nem érkezik meg a levelünk hozzád. Ekkor a következő a tennivaló:

- Nézd meg a levelező alkalmazásodban, hogy nem került-e a kéretlen levelek (ügynevezett spamek) közé.
- Lépj be az oldalra, kattints a „*Profilod*” menüpontra és ellenőrizd le, hogy jó e-mail címet adtál-e meg. Ha nem, akkor módosítsd, és az oldal újból elküldi neked automatikusan az aktiváláshoz szükséges levelet.
- Ha az első két pont nem hozott megoldást, küldesd újra a levelet a „*Profilod*” menüpontnál.

Bejelentkezés

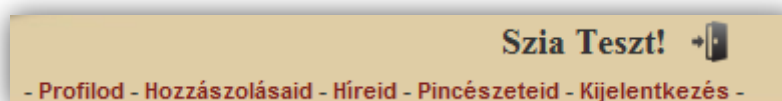
A regisztrációnál megadott felhasználói név és jelszó párossal történik. Sikeres belépés esetén a weboldal újratöltődik, és a bejelentkezés helyén új menüsor fogad („Logout menü”, lásd lentebb).

Elfelejtett jelszó

Ha nem emlékszel a jelszavadra, a következőket kell tenned:

1. Kattints az „Elfelejtett jelszó” linkre.
2. Add meg az e-mail címedet, amellyel az oldalon regisztráltál, ezt követően kapni fogsz tőlünk egy levelet.
3. Nyisd meg a levélben található hivatkozást, és mi elküldjük az új jelszavadat, melyet következő belépésnél módosíthatsz.

Felhasználói menü

11. ábra: A felhasználói menü a login menü helyén

Profilod

E menüpont alatt tudod módosítani a személyes adatodat, jelszavad, valamint egy képet is feltölthetsz magadról, mely megjelenik a hozzászólásaid mellett. A regisztrációd is ezen az oldalon törölheted.

Hozzászólásaid

Itt tekintheted meg az eddigi hozzászólásaidat az egyes témákhoz; a listában fel van tüntetve az is, hogy született-e új bejegyzés az adott témában vagy sem. Ez akkor hasznos például, ha egy kérdésre választ vársz.

Híreid

Híreket küldhetsz be ezen az oldalon, illetve a régebben létrehozottakat tekintheted át. Ha a hírlistád több elemből áll, akkor a hírekhez tartozó műveleteket a mellette található „+” ikon megnyomásával jelenítheted meg. Új hír szerkesztésének lépései:

1. Kattints az „*Új hír beküldése*” linkre.
2. A megjelenő űrlapon szerkeszd meg a szöveget, illetve jelöld meg azt a napot, amikortól már nem fog aktuálisnak számítani a hír. Lépj tovább.
3. Tölts fel hozzá képeket (opcionális). Lépj tovább.
4. Csatolj hozzá állományokat (opcionális). Lépj tovább.
5. Amennyiben nem szeretnéd már módosítani a híred, a „*Beküld*” gombbal véglegesítheted; ha a „*Ment*” gombra kattintasz legközelebb is folytathatod a hír szerkesztését.

Ha az előbbi gombot választod a hír „*beküldött*”, különben „*szerkesztés alatt*” állapotba kerül. A „*beküldött*” állapotú hírek rendszeresen elbírálásra kerülnek. Ha a hír megfelel, akkor aktiváljuk és „*elfogadott*” állapotúvá válik. Ellenkező esetben vagy töröljük, vagy valamilyen módosítást kérünk tőled. Utóbbi esetén a hír állapota „*módosítandó*” lesz. Minden esetben értesítőt küldünk neked az e-mail címedre. A beküldött, illetve elfogadott hírt már utólag nem módosíthatod.

Pincészeteid

Pincészeted, borászatod regisztrálhatod ezen az oldalon, illetve ha már küldtél be, akkor azokat is tovább módosíthatod. Ha a pincelistád több elemből áll, akkor a pincészetekhez tartozó műveleteket a mellette található „+” ikon megnyomásával jelenítheted meg. Új pincészet szerkesztésének lépései:

1. Kattints az „*Új pince beküldése*” linkre.
2. Töltsd ki a megjelenő űrlapot. Lépj tovább.
3. Tölts fel hozzá képeket (ajánlott). Lépj tovább.
4. Csatolj hozzá állományokat (opcionális). Lépj tovább.
5. Amennyiben nem szeretnéd már módosítani a híred, a „*Beküld*” gombbal véglegesítheted, ha a „*Ment*” gombra kattintasz, legközelebb is folytathatod a hír szerkesztését.

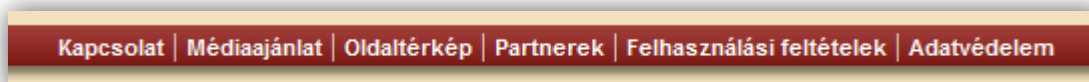
Ha az előbbi gombot választod a pincészeted „beküldött”, különben „szerkesztés alatt” állapotba kerül. A „beküldött” állapotú pincék rendszeresen elbírálásra kerülnek. Ha a pincészeted adatai megfelelnek, akkor aktiváljuk és „elfogadott” állapotúvá válik. Ellenkező esetben, vagy töröljük, vagy valamilyen módosítást kérünk tőled. Utóbbi esetén a pincészeted állapota „módosítandó” lesz. Minden esetben értesítőt küldünk neked az e-mail címedre.

A pincészetedhez borokat, borcsaládokat is feltölthetsz leírással és képpel együtt. Ehhez a „Bor feltöltés” linkre kell kattintanod.

Kijelentkezés

Értelemszerűen, ha rákattintasz, kijelentkezel az oldalról. Tanácsos a böngésző ablak bezárása előtt megtenni ezt a lépést.

Lábléc

12. ábra: Lábléc a honlap legalján

Kapcsolat

Legfontosabb elérhetőségeinket találod meg itt.

Mediaajánlat

Ezen az oldalon olvashatod az aktuális hirdetési feltételeinket.

Oldaltérkép

Strukturált linkgyűjtemény az oldalon megtalálható tartalmakról.

Partnerek

Linkcsere útján, illetve baráti alapon létrehozott linkgyűjtemény.

Felhasználási feltételek

Az oldal felhasználási szabályainak gyűjteménye.

Adatvédelmi nyilatkozat

Leírás arról, miképp kezeljük a látogatók, felhasználók adatait.

Adminisztrátori kiegészítő

Adminisztrátorként minden tartalom módosítására, törlésére elbírálására jogosult vagy, beleértve a fórum témákat és azok hozzászólásait is.

Az elbírálás ablakát egy adott tartalom műveletei közt található „*Állapot módosítás*” hivatkozásra kattintva érheted el. Itt az állapot megváltoztatásán túl kiválaszthatsz egy sablon e-mail-t, melyet elküld a szerver a feltöltőnek értesítés gyanánt. A sablon természetesen módosítható is.

Lehetőséged van még az összes regisztrált felhasználó megtekintésére, törlésére. A felhasználók adatait az adminisztrációs lap oldalsó menüjéből érheted el a „*Profilod*” alatt található „*mind*” linkre klikkelve.

Továbbá a hétköznapi felhasználóhoz képest az alább látható menüpontokat is elérheted:

Borvidékek

A borvidékeink adatait módosíthatod a lapon. A leíráson túl kapcsolódó linkeket, képeket és verset is feltölthetsz hozzá. Ez utóbbi onnan ered, hogy Darvas Ferenc költőnk hozzájárult ahhoz, hogy közöljük az oldalon a borvidékről szóló verseit.

Azoknak a borászatoknak, pincészeteknek, melyek nem tartoznak egyetlen borvidékünkhöz sem, külön létre lett hozva egy csoport „*Borvidéken kívüli borászatok*” néven.

Városok

Városok, települések adatait módosíthatod ezen a lapon. Létrehozásuk automatikusan történik, amikor létrejön egy új pincészet, melyhez tartozó település még nem szerepelt az adatbázisban. A leíráson túl kapcsolódó linkeket, képek illetve GPS koordinátáit adhatod meg egy településnek. Különleges funkcióként felhasználóknak is adhatsz jogot a szerkesztésre.

Beállítások

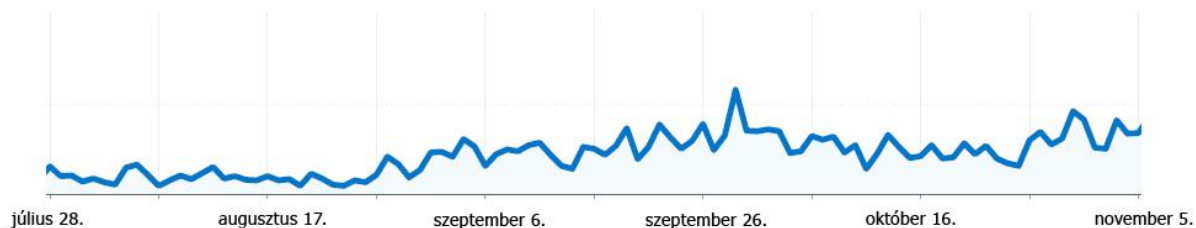
- Csoport beállítások: Az egyes csoportok (pl.: hírek, pincészetek, borvidékek) kép és fájl feltöltéseinek megkötéseit (darabszám és fájl méret) tudod megadni. Jelenleg a fájl feltöltés csak híreknél van bekapcsolva, így a többi tartalomnál nem tudod állítani.
- Kiemelt pincészetek: A kiemelt pincék listáját tudod módosítani. Lejárati dátum is megadható külön-külön, mely után eltűnik a listáról az adott pincészet. Az esetleges meghosszabbításról a lejárati dátum előtt kell gondoskodni. A lejárati dátum előtt két héttel a rendszer automatikusan értesítést küld az adminisztrátoroknak.

- E-mail sablonok: A beépített e-mail sablonokon (a különböző értesítők) szerkesztésén túl, újakat is írhat, melyeket felhasználhatsz a hírlevél küldéskor. A használható paraméterek sablonként változnak, de az oldal mindig pontos tájékoztatást ad erről.
- Hírlevél küldés: Beépített e-mail, vagy külső sablon (feltöltött HTML fájl) alapján történhet, a hírlevelet engedélyezett, vagy a pincészet szerkesztési joggal rendelkező felhasználók csoportjának. A sablonokban a „[Nev]” paraméter használható, melynek helyén mindig az aktuálisan megcímzett felhasználó neve fog megjelenni.

Későbbiekben itt várható még az esetleges nyereményjátékkal kapcsolatos tevékenységek elérhetősége is.

Összefoglalás

A *holborozzunk.hu* megreformálásának egyik fő célja az volt, hogy gyarapítsa olvasóinak számát. A régi oldalt augusztus közepén cseréltem le az újra. A Google Analytics statisztikai adataiból jól látható a látogatottság jelentős mértékű megugrása.

13. ábra: Látogatottsági adatok 2008. július 28 és november 5 között. Forrás: Google Analytics

Mivel semmiféle marketing tevékenységet nem folytattunk a diagram által átölelt időintervallumban, leszögezhető, hogy a látható növekedése csupán a weboldal felépítésének megváltozásából fakad. Az emelkedés már most is szignifikáns, ennek ellenére még további erősödést várok, miután a Google az aloldalakat is ellátja „PageRank” értékkel. Összességében elmondhatom, hogy ez a cél teljesült.

Másik igen fontos célom egy minél könnyebben kezelhető, átlátható struktúra létrehozása volt. Ennek az eredményességének vizsgálata már nem olyan egyszerű feladat, hiszen az, hogy én könnyen eligazodom a saját magam által készített honlapon, nem sokat jelent. Így alapvetően a felhasználók visszajelzéseire és a saját megfigyeléseimre kell hagyatkoynom. Első negatív visszajelzés testvérem adta, mely szerint az adminisztrációs felület kényelmetlen tömeges módosítás esetén. Szerencsére ily mértékű adminisztrációs munkára csak a honlap útra engedése előtt volt szükség, így nem tekintettem komoly, feltétlen orvosolandó hibának. Ugyanakkor felmerült még egy vizsgálandó dolog, még pedig hogy a tartalmaknál megjelenő további lehetőségek (ilyen például a pincészeteknél szereplő vendégkönyv és térkép) nincsenek eléggé kiemelve, és ezáltal nem feltétlen tudatosul az olvasókban eme funkciók létezése.

Az esetleges hibák kijavításával persze nem ér véget a fejlesztés. Számos fontos feladat áll még előttem és testvérem előtt, ha még sikeresebbé akarjuk tenni a honlapot. Nem

elégedhetünk meg a jelenlegi megnövekedett látogatottsággal, melyet kulcsszavak eredményességének vizsgálatán túl különböző marketing tevékenységekkel, például nyereményjátékokkal is szeretnénk fokozni. A borboltunk jelenlegi „addel” alapokon nyugvó webáruházát is ki kell váltanunk minél előbb egy különállóra. Jelenleg is ezen dolgozunk. Bízunk benne, hogy munkánk eredményes lesz és tovább tudjuk népszerűsíteni a magyar pincészeteket és kitűnő boraikat.

Irodalomjegyzék

- Végh Csaba: Alkalmazásfejlesztés az UML szabványos jelöléseivel (1999).
- Google Maps Api:
<http://code.google.com/apis/maps/>
- Google Analytics:
<http://www.google.com/analytics/>
- Google ajánlásai webmestereknek:
<http://www.google.com/support/webmasters/bin/answer.py?answer=35769>
- PHP Mailer:
<http://phpmailer.codeworxtech.com>
- LiteBox:
<http://www.doknowevil.net/litebox/>